

telművé tették, hogy színesebb a kép annál, miszerint a *ripa Pannonica* a limesút menti őrtoronyhálózatot és az erődöket jelentse csupán. Az előadás rámutat, hogy a mai Tolna megyéből a folyamatszabályzás révén átkerült területek nélkül is több száz négyzetkilométer a Barbarikum része volt az ókorban.

CZÖVEK Attila

A Szent Liga seregeinek régészeti hagyatéka Tolna vármegyében

A Szent Liga szövetséges serege 1686 szeptemberében, Buda sikeres ostromát követően, a Duna jobb partján a törököt üldöző dél felé vonult, amiről írásos és térképes beszámoló is készült. Ütközetre már nem került sor, így kötött hadrendben történt mind a vonulás, mind a táborozás. Ez utóbbiak közül hat esik a jelenlegi Tolna megyébe, amelyekből négyet sikerült a terepen is azonosítani. Kiemelve a Gerjen és Fadd határába eső „mocsári tábor”, a poszteren bemutatásra kerülnek azok a leletek, amelyeket ez a mozgó város (több tízezer ember, néhány ezer ló...) hagyott maga után korabeli „szemétként”. A folyamatosan gyarapodó, eddig közel 500 tárgy legnagyobb része muskétagyűjtő, de vannak pénzek, ruhacsatok, lószerszámdíszek, tábori gyertyatartók is.

DANI János – BÁLINT Marianna – Volker HEYD – Bianca PREDA-BĂLĂNICĂ – Todor VALCHEV – Stefano PALALIDIS – BACSKAI István – Piotr WŁODARCZAK

Egy Hortobágy széli kurgán 4000 éve

2023 nyarán az 'YMPACT' ERC projekt keretein belül a Hajdúsági Múzeum, a Helsinki Egyetem és a Déri Múzeum együttműködésében feltárássra került a Hortobágy keleti peremén, Hajdúböszörmény–Vidi-zugban egy alacsony kurgán keleti fele. A feltárás, bár elsősorban az őskori eredetűnek tartott halom központi- vagy alaptermetkezésének kutatására irányult, számos váratlan meglepetéssel szolgált. Az alacsony kurgán („laponyag”) első kutatását, 1985–1986-ban a szegedi Régészeti Tanszék professzora, Fodor István végezte. Az ő nyomdokain haladva, hosszú hetekig tartó munkával, korszakról-korszakra haladva lassan sikerült elérni a sárga agyagos altalajt és részben felfedni valamit egy legalább 4 évezreden keresztül használt őskori halom történetéből. Ezzel együtt elkezdtünk valamit megérteni egy évezredek keresztül funkcionáló „rituális táj” működéséből is. Erről a halomásatásról szeretnénk röviden beszámolni az előadásunkban.